Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	117 S3
Ärendenr	Datum
ÅLR 2021/5798	22.6.2021

Hänvisning
Er begäran 21.6.2021

Kontaktperson
Jurist Joel Bremius, +358 18 25000 (vxl)
joel.bremius@regeringen.ax

Förvaltningsutskottet
FIN-00102 RIKSDAGEN

hav@riksdagen.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

Landskapsregeringen har 21.6.2021 mottagit en begäran om utlåtande från förvaltningsutskottet angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) (nedan ”smittskyddslagen”) (RP 105/2021 rd).

Landskapsregeringen har 1.6.2021 skickat ett utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet gällande ett tidigare utkast till regeringens proposition (Bilaga). Landskapsregeringen hänvisar till sitt tidigare utlåtande och lämnar därutöver följande synpunkter.

Landskapsregeringen konstaterar utifrån regeringens proposition att merparten av de problem lagförslaget medför och som lyftes i landskapsregeringens utlåtande 1.6.2021 till social- och hälsovårdsministeriet fortfarande kvarstår. Däribland förenligheten med de grundläggande fri- och rättigheterna i Finlands grundlag (FFS 731/1999). Lagförslaget avviker fortsatt från EU:s samordnade strategi för reseåtgärder med anledning av covid-19 som Finland har godkänt, genom att inte beakta den epidemiologiska situationen i avreselandet. Enligt europeiska rådets rekommendation om inskränkningar i den fria rörligheten kan medlemsländerna fortsätta att kräva att personer som anländer från ett orange eller rött område ska ha ett negativt testintyg. Personer som anländer från ett rött område och som inte har ett sådant intyg kan tvingas att sitta i karantän/självisolering till dess att de kan uppvisa ett negativt testresultat, och resande från ett orange område kan tvingas att göra ett test efter ankomsten. De frågeställningar som landskapsregeringen har lyft till statsrådet om lagförslagets praktiska genomförbarhet har inte heller besvarats.

Enligt regeringens proposition är covid-19 testningen avgiftsfri för personer som anländer till Finland och som har hemkommun i Finland eller med hemkommun jämförbar rätt att använda offentliga hälso- och sjukvårdstjänster i Finland med stöd av lagen om

klientavgifter inom social- och hälsovården (FFS 734/1992). Motsvarande bestämmelser på Åland finns i landskapslag (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård. Dessutom är covid-19-tester för resenärer som anländer till Finland avgiftsfria med stöd av det internationella hälsoreglementet antaget av WHO (2005). Enligt regeringens proposition rekommenderar social- och hälsovårdsministeriet att kommunerna inte heller ska ta ut någon avgift av personer som misstänks vara smittade och som inte har hemkommun i Finland. Lagförslaget medför därmed kostnader som inte regleras i finansieringssystemet för självstyrelsen och har inte beaktats i regeringens proposition.

Kontroll av intyg i hamnar och flygfält på Åland kan inte genomföras utan att det skapar trängsel i terminaler och andra passagerarutrymmen vilket motverkar smittskyddslagens grundläggande syfte att hålla avstånd. Det innebär även stora påfrestningar för transportbolagen och risk för förseningar.

Landskapsregeringen är kritisk till att arbetsresor och andra nödvändiga skäl inte är undantagna skyldigheten att uppvisa intyg och delta i test i 16 c § i lagförslaget. Med andra nödvändiga skäl kan nämnas personer som reser i familjeärenden och personer som äger fastighet, bostad eller fritidsbostad i Finland. Även fritidsbåtstrafiken borde som enligt gällande gränsrestriktioner vara undantagen eftersom det är omöjligt att kontrollera eller ha ett kontrollsystem för personer som anländer med fritidsbåt och inte passerar genom ett gränsövergångsställe.

Med beaktande av att semesterperioden redan har påbörjats har Ålands hälso- och sjukvård en realistisk testkapacitet på ca 200-300 test/dygn under sommaren. Den praktiska genomförbarheten av lagförslaget med testkrav både vid och efter ankomst kan därmed starkt ifrågasättas. Lagförslaget riskerar dessutom att överbelasta hälso- och sjukvården så att det inte finns tillräcklig testkapacitet och resurser för den ordinarie smittspårningen. Att lagförslaget anses trygga rätten till tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänster och främja befolkningens hälsa enligt 19 § 3 mom. i Finlands grundlag kan därmed även det starkt ifrågasättas.

Avslutningsvis poängterar landskapsregeringen igen att det finns praktiska och resursmässiga svårigheter att systematiskt verkställa lagförslaget på Åland med tre internationella hamnar och ett flygfält. Det finns inte heller kontrollsystem för att hantera personuppgifter eller personella resurser vid Ålands polismyndighet på plats för att följa upp de personer som anländer till Åland och eventuellt lagföra personer som inte följer regleringen. Ålands landskapsregering poängterar också att om lagförslaget genomförs ska riket stå för samtliga kostnader inklusive kostnader för de test som måste göras eftersom dessa uppgifter inte är tänkta att ingå i finansieringen av självstyrelsen. Utgående från risken att personer i och med lagförslaget utan grund eller nödvändiga skäl kan avvisas eller frihetsberövas genom isolering/smittskyddskarantän vid falskt

positiva testsvar ifrågasätts lagförslaget förenlighet med 7 § i Finlands grundlag och vårdetiska principer. Landskapsregeringens sammantagna bedömning är således att ifall lagförslaget antas medför detta

- i praktiken mer omfattande begränsningar av resandet än när Finlands exitstrategi antogs 21.4.2021 och de gränsrestriktioner med tillhörande undantag som trädde ikraft 21.6.2021;
- begränsningar av resandet utgående från bedömningar om nödvändighet som baserar sig på en i propositionen föråldrad epidemiologisk och medicinsk lägesbild för covid-19;
- att marknadsförutsättningarna att bedriva färjetrafik försvåras jämfört med de gränsrestriktioner med tillhörande undantag som trädde ikraft 21.6.2021; samt
- att lagförslaget inte motsvarar målsättningen vad gäller EU-regleringen som Finland godkänt rörande ”gröna pass” och ”gröna länder” som går ut på att öppna upp Europa och den fria rörligheten inom gemenskapen på ett säkert sätt.

Begränsningarna av den personliga friheten och den fria rörligheten kan också ifrågasättas ur nödvändighetssynpunkt speciellt med tanke på att vaccineringsgraden hos befolkningen i Finland, Europa och övriga världen snabbt ökar samt att incidenstalen minskar. Ifall landskapsregeringens synpunkter inte beaktas och då landskapsregeringen varit tydlig med de praktiska problemen att verkställa lagförslaget ansvarar riket för situationen som skapas på Åland och de negativa effekter lagförslaget får för den åländska offentliga ekonomin och för den åländska ekonomin i stort, vilket ytterligare ökar behovet av särskilda bidrag för Åland enligt 51 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland.

Lantråd Veronica Thörnroos

Minister Annika Hambrudd

Ålands landskapsregering

BILAGOR	Landskapsregeringens utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet, 1.6.2021
FÖR KÄNNEDOM	Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, info@lagtinget.ax Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@om.fi Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi Statsrådets kansli, registratorskontoret@vnk.fi Heidi Kaila, Statsrådets kansli, heidi.kaila@vnk.fi Noora Löfström, Statsrådets kansli, noora.lofstrom@vnk.fi Janina Groop-Bondestam, Justitieministeriet, janina.groop-bondestam@om.fi Viveca Arrhenius, Social- och hälsovårdsministeriet, viveca.arrhenius@stm.fi Anne Kumpula, Social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@stm.fi Maija Neva, Social- och hälsovårdsministeriet, maija.neva@stm.fi Liisa Katajamäki Social- och hälsovårdsministeriet, liisa.katajamaki@stm.fi Claes Hammar, Sveriges generalkonsul, claes.hammar@gov.se Ålands hälso- och sjukvård, info@ahs.ax Ålands polismyndighet, registratur.aland@polisen.ax Kim Westman, stationschef vid Ålands sjöbevakningsstation, kim.westman@raja.fi Eva Enges, Mariehamns tull, eva.enges@tulli.fi

Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	94 S3
Ärendenr	Datum
ÅLR 2021/4460	1.6.2021

Hänvisning
VN/12442/2021

Kontaktperson
Landskapsläkare Knut Lönnroth,
Telefon +358 (0)18 25000 (vxl)
knut.lonnroth@regeringen.ax

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FIN-00023 STATSRÅDET

kirjaamo@stm.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av 44 kap. 2 § i strafflagen

Landskapsregeringen har 28.5.2021 kl. 16:54 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet angående utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) (nedan ”smittskyddslagen”) och temporär ändring av 44 kap. 2 § i strafflagen (FFS 39/1889). Social- och hälsovårdsministeriet begär svar senast tisdagen 1.6.2021. Landskapsregeringen noterar att social- och hälsovårdsministeriets begäran om utlåtande publicerades på finska 25.5.2021 med svarstid till 31.5.2021. Landskapsregeringen betonar att diskrepansen vad gäller tiden att inkomma med utlåtanden beroende på om mottagaren haft tillgång till propositionen på finska eller svenska inte är acceptabel.

Konsekvenser för det åländska samhället och ekonomin

Åland är en gränsregion som är beroende av utbytet och trafiken med närregionerna. Landskapsregeringen har tidigare i utlåtanden lyft upp transportbehovet till och från Åland samt sjöfartens betydelse för det åländska samhället och ekonomin. För att trygga transportbehovet, möjliggöra arbetspendling, möjliggöra resor av familjeskäl samt trygga tillgången till personal inom näringslivet men främst hälso- och sjukvården på Åland krävs transporter och passagerartrafik direkt till och från Sverige samt övriga Finland. Sjöfartens betydelse för den åländska ekonomin belyses även genom att Ålands BNP enligt prognos sjönk med cirka 15 % under 2020 och att arbetslösheten på Åland steg från 3,5 % till 9,5 % som medeltal under 2020. Enligt de senaste arbetslöshetsuppgifterna i april 2021 är arbetslösheten 8,5 % (ifall sysselsättningsåtgärder exkluderas är arbetslösheten cirka 11 %).

Särskilt utsatta branscher har varit mer turismberoende branscher som transportsektorn samt hotell- och restaurang. Turismens omsättning minskade 2020 preliminärt med i genomsnitt 40 % från 2019. Inresandet till Åland 2020 minskade med drygt två tredjedelar från 2019. Sammantaget har covid-19-epidemin drabbat det åländska samhället som helhet hårt och vad gäller landskapet Åland presenterade landskapsregeringen nyligen i bokslutet för 2020 ett totalt underskott om 49,9 miljoner euro. Ifall inte restriktioner för åtminstone pendlingstrafiken samt familjers och släktingars resor mot Sverige avvecklas snarast kommer detta få betydande konsekvenser för det åländska samhället då anställningar av behövlig sommarpersonal samt andra förberedelser inför den viktiga turistsäsongen inte kan göras.

Resandet mellan Finland och Sverige riskerar att förbli väldigt lågt om den som reser ska bekosta covid-19 tester själv, vilket kommer drabba rederinäringen och det åländska samhället väldigt hårt. Dessutom medför lagförslaget kostnader för berörda arbetspendlare över gränserna under flera månaders tid. Ur ett jämlikhetsperspektiv är det även problematiskt att resenären ska bekosta covid-19 testen själv eftersom utlandsresandet riskerar att bli en klassfråga där de som har råd kan resa hur de vill.

Enligt lagförslaget är det personer födda 2008 eller tidigare som omfattas av kravet på intyg vid inresa och covid-19 test vid och efter ankomst. Det finns därför barn i flera åldersgrupper som omfattas av lagförslaget men som i de flesta länder inte ingår i vaccinationsordningarna. De kan således inte uppvisa vaccinationsintyg och måste därför testas inför eller vid ankomst samt 3-5 dagar efter ankomst. Konsekvenserna för till exempel barn som utövar umgängesrätt mellan Sverige och Åland, för barnfamiljer som reser till Åland och barns idrottsverksamhet över landgränserna är mycket bekymmersamma. Landskapsregeringen anser att lagförslaget inte tillräckligt beaktar konsekvenserna för barn och lagförslagets förenlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter kan i detta sammanhang ifrågasättas.

Kontroll av intyg vid ankomst

Landskapsregeringen delar bedömningen att inresande som är fullt vaccinerade eller har haft covid-19 inom sex månader utgör en mycket liten risk för smittspridning på Åland. Landskapsregeringen delar också Institutet för hälsa och välfärds (THL) och europeiska hälsomyndigheten ECDC:s bedömning att karantän i kombination med strategiskt riktad testning kan minska risken att personer som reser från riskområden och inte är vaccinerade eller haft covid-19 orsakar smittspridning på Åland. Däremot bedömer landskapsregeringen att det inte är ändamålsenlighet eller proportionerligt att införa krav på intyg i kombination med testkrav för vissa under en ettårsperiod utan att beakta vare sig epidemisituationen i avreselandet eller andra smittskyddsåtgärder, som rekommendation om karantän efter inresa från riskområde.

Landskapsregeringen konstaterar att en långsiktig systematisk kontroll av intyg vid ankomst till Åland från utlandet för alla inresande är ogenomförbart och oproportionerligt. Landskapsregeringen noterar att lagförslaget möjliggör stickprovskontroller av intyg vid ankomst och att covid-19 test kan ske vid annan plats än vid gränsövergångsstället, om ett covid-19 test vid ankomst behöver tas.

Stickprovskontroller är möjliga att genomföra på Åland. Detta är emellertid en pragmatisk lösning som har potentiella negativa effekter. Om en person inte har nödvändiga intyg vid ankomsten till Finland och detta inte upptäcks genom stickprovskontroll förutsätts det att personen på eget initiativ deltar i de obligatoriska covid-19 testen efter ankomsten. Incitamentet för en person som inte på eget initiativ har fullgjort skyldigheten att senare testa sig om symtom uppstår är sannolikt låg eftersom kontakt med vården kan innebära att lagbrottet upptäcks och beivras.

Systemet är inte heller likvärdigt för alla utlänningar och icke folkbokförda i Finland om stickprovskontroller används. Då är det slumpen som avgör om du kommer in i Finland och för tillfället finns inte kontrollsystem eller uppföljningssystem för de som ska testas efter inresa i landet.

Covid-19 tester vid och efter ankomst

I bakgrunden till lagförslaget skrivs att obligatoriska hälsokontroller har införts vid samtliga gränsövergångar i landet. Detta stämmer inte, landskapsregeringen har inte fattat beslut om obligatoriska hälsokontroller på Åland med stöd av 16 § i smittskyddslagen. Det sägs också att det inte finns några data i Finland gällande följsamhet till rekommenderad frivillig karantän och det stämmer inte heller. På Åland har detta analyserats dels i samband med smittspårning, dels i en forskningsstudie där frågor ställts om i vilken utsträckning befolkningen har följt rekommendationer. Slutsatsen på Åland är att de allra flesta har följt landskapsregeringens karantänrekommendationer. Detta har redovisats till både Institutet för hälsa och välfärd (THL) och social- och hälsovårdsministeriet i samband med tidigare utlåtanden i fråga om hälsosäkerhet vid gränserna. Det är därför anmärkningsvärt att erfarenheterna på Åland inte har beaktats i det nya lagförslaget. I detaljmotiven till lagen redovisas THL:s analys av värdet av tester innan och efter ankomst. THL bedömer bland annat att om en person som anländer till Finland undviker nära kontakt genom att följa karantänrekommendationer så ger kombinationen av ett test innan och ett test efter inresa begränsad ytterligare smittskyddseffekt. Landskapsregeringen delar denna bedömning.

Landskapsregeringen är kritisk mot att lagförslaget inte beaktar vare sig karantänrekommendationer efter inresa eller hur väl inresande undviker kontakt med andra personer. Lagförslaget tar inte heller hänsyn till epidemiläget i avreselandet/området. Lagförslaget avviker således på flera punkter från den etablerade praxisen vad gäller karantänrekommendationer efter inresa och tillämpningen av

bestämmelserna om obligatoriska hälsokontroller, karantän och isolering i 16, 60 och 63 §§ i smittskyddslagen.

Att inte ta hänsyn till epidemiläget i avreselandet är omotiverat från ett smittskyddsperspektiv och kan orsaka mer skada än nytta. Vid testning av symtomfria personer som rest från ett lågincidensområde kommer en mycket stor andel av personer som testas positivt vara falskt positiva, vilket även ECDC rapporterat.[1] Detta gäller såväl utlänningar som testas innan resa (med konsekvensen att de inte får resa trots att det skulle vara säkert) som stadigvarande boende i Finland (som i onödan isoleras och kontaktspåras). Det är anmärkningsvärt att konsekvenserna av testernas låga tillförlitlighet vid screening av symtomfria personer inte beaktats i lagförslaget. Detta speciellt då ett falskt positivt svar kan leda till en frihetsberövning i form av isolering/smittskyddskarantän och därmed en ogrundad inskränkning mot den personliga friheten enligt 7 § Finlands grundlag (FFS 731/1999).

Landskapsregeringen konstaterar att lagförslaget på flera punkter avviker från Europeiska rådets och ECDCs rekommendationer om testning och karantän för personer som reser över EUs inre gräns: [2,3]

- Europeiska rådet rekommenderar att samtliga medlemsländer följer gemensamma kriterier för när testning och andra åtgärder ska övervägas. Denna rekommendation har Finland godkänt. Kriterierna är baserade på incidens, andel positiva testresultat samt antal test per capita. Rådet noterar specifikt att samtliga medlemsstater kommit överens om att inga åtgärder ska gälla länder som är gröna på ECDC karta där länder klassificeras i olika risknivåer.[4] Lagförslagets krav på testning oavsett epidemisituationen i avreseland är inte i linje med denna rekommendation.
- Europeiska rådet slår fast att människor som bor i gränsregioner bör också undantas från vissa av restriktionerna. Om de regelbundet korsar gränsen, till exempel av familje- eller arbetsskäl, bör de inte behöva genomgå karantän och frekvensen av de test som krävs bör vara proportionerlig. Om den epidemiologiska situationen på båda sidor om gränsen är likartad, bör inget testkrav införas. Ålands särskilda ställning som gränsregion har inte beaktats i lagförslaget.

[1] https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidelines-covid-19-testing-and-quarantine-air-travellers
[2] https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic/common-approach-travel-measures-eu_en
[3] https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Guidance-for-COVID-19-quarantine-and-testing-for%20travellers.pdf
[4] https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement

- ECDC poängterar att denna typ av åtgärd ska övervägas för att hindra (åter)införsel av smitta av nya virusvarianter som inte redan finns i landet och att det är betydligt mindre relevanta när nya varianter redan etablerats. Nu finns de flesta bekymmersamma varianterna redan i Finland och det kan uppstå nya varianter även i Finland. En mer ändamålsenlig strategi skulle vara att införa nya riktade testkrav eller rekommendationer om en ny bekymmersam virusvariant identifieras i ett specifikt land.

Lagförslaget innebär att många personer måste ta minst ett covid-19 test på Åland eftersom de inte kommer uppnå lagförslagets vaccinationskrav förrän tidigast efter sommaren 2021. Personer som av medicinska eller personliga skäl inte vaccineras kommer att behöva testas vid resa under hela perioden lagen gäller, då lagförslaget inte ger möjlighet till undantag genom att visa ett intyg på att vaccinering är olämplig. Lagförslaget riskerar därmed att överbelasta hälso- och sjukvården utan att ge någon signifikant smittskyddseffekt. Dels riskerar antalet covid-19 test öka kraftigt på Åland och dels innebär de föreslagna tidsgränserna att hälso- och sjukvården måste säkerställa att det alla dagar i veckan finns tillräcklig kapacitet för att kunna ta emot nya inresande. Sammantaget innebär lagförslaget att en person som de facto inte har någon som helst risk att ha smittats ändå är skyldig att testa sig och att personen vid underlåtelse att delta i ett sådant test riskerar att kunna dömas till böter. Om ett testresultat är falskt positivt kan även en ogrundad frihetsberövning ske genom isolering/smittskyddskarantän. Detta som helhet kan inte vara förenligt med vare sig 7 § i Finlands grundlag eller vårdetiska principer.

I det fall ett testkrav införs som vid underlåtenhet kan föranleda straffrättsliga konsekvenser förutsätter landskapsregeringen, i det fall förslaget mot landskapsregeringens inrådan ändå skulle genomföras, att testen i så fall ska tillhandahållas de berörda utan kostnad och att staten ska stå för kostnaderna.

I dagens läge har inte heller Ålands polismyndighet resurser för att åta sig handräckningsuppgifterna eller aktivt söka personer som inte följer tidsfristerna för testning. För att klara av de förväntade handräckningsuppgifterna behöver myndigheten mera resurser än de tillgängliga. Ytterligare bör påpekas att varje polisanställning föregås av en säkerhetsutredning som görs av skyddspolisen och brukar ta från en månad till sex veckor. Med nuvarande förslags tidsram uppstår således större praktiska utmaningar.

Den förslagna uppgiftens förväntade arbetsbörda och snabba ibruktagande ger inte Ålands polismyndighet möjlighet att planlagt förbereda sig på uppgifterna som kommer att åläggas myndigheten. De nya uppgifterna träder i kraft så snabbt att Ålands polismyndighet initialt kommer behöva begära handräckning av polisstyrelsen i enlighet med 6 § i republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (FFS 56/2020) för att sköta uppgifterna. Tidsramen och uppgifternas omfattning leder även till

att kostnadsfördelningen mellan inrikesministeriet och Ålands landskapsregering behöver regleras i enlighet med 2 § i förordningen, ifall Ålands polismyndighet ska ha möjlighet att förverkliga uppgifterna.

För att Ålands hamnar och flygfält på ett koordinerat och processekonomiskt sätt kan täckas är det önskvärt att arbetsfördelningen mellan olika handräkningsmyndigheter lyfts upp i PTG:s ledningsgrupp (Polisen-Tullen-Gränsbevakningen) och att Ålands polismyndighet ges möjlighet att delta i den koordineringen.

Avslutning

Utgående från risken att personer i och med lagförslaget utan grund eller nödvändiga skäl kan avvisas eller frihetsberövas genom isolering/smittskyddskarantän vid falskt positiva testsvar ifrågasätts lagförslaget förenlighet med 7 § i Finlands grundlag och vårdetiska principer. I lagförslaget saknas även reglering hur testning kan kombineras med karantän. Eftersom testning för vissa är obligatoriskt kan det inte ersättas med karantän. Däremot borde det gå att kombinera testning med karantän. Om en person är i karantän under inkubationstiden tillför testning en mycket liten extra smittskyddseffekt. Om en person avbryter karantän tre dygn efter inresa från ett riskområde finns det däremot en kvarvarande risk att personen i fråga är en smittbärare som kan smitta andra. Det är mer ändamålsenligt och säkert samt betydligt mindre resurskrävande att rekommendera karantän i till exempel sju dagar för inresande från riskområden än att införa generell och obligatorisk testning. Åland har sedan september 2020 rekommenderat frivillig karantän i sju dagar, ingen testning vid gränserna och endast frivillig testning för vissa kategorier av inresande. Epidemisituationen har med denna strategi varit hanterbar. Landskapsregeringen anser att denna modell bör fortsätta med samma undantag som nu gäller på Åland, där rekommendation om testning och karantän kan anpassas ytterligare till ett scenario där gränshinder tas bort samt till den rådande epidemiologiska situationen i berörda avreseländer. Modellen har även följande klara fördelar:

- den motsvarar bättre målsättningen vad gäller EU-regleringen som Finland godkänt rörande ”gröna pass” och ”gröna länder” som går ut på att öppna upp Europa och den fria rörligheten inom gemenskapen på ett säkert sätt;
- uppfyller kraven enligt FN:s konvention om barnets rättigheter och lagstadgad umgängesrätt möjliggörs där barnens bästa och inte ekonomiska resurser avgör vilka barn och vårdnadshavare som har möjlighet att resa över gränserna så att barns umgängesrätt inte blir en klassfråga;
- beaktar Ålands särskilda ställning som gränsregion där det är nödvändigt att bibehålla familjeband och sociala relationer, möjliggöra för studerande i utlandet att resa hem och arbetspendling över gränserna utan extra kostnader; och
- är mer proportionerligt ur smittskyddssynpunkt och har mindre negativa effekter för den åländska samhällsekonomin.

Avslutningsvis vill landskapsregeringen poängtera att det finns praktiska och resursmässiga svårigheter att systematiskt verkställa lagförslaget på Åland med tre internationella hamnar och ett flygfält. Det finns inte heller kontrollsystem för att hantera personuppgifter eller personella resurser vid Ålands polismyndighet på plats för att följa upp de personer som anländer till Åland och eventuellt lagföra personer som inte följer regleringen. Ålands landskapsregering poängterar också att om lagförslaget genomförs ska riket stå för samtliga kostnader inklusive kostnader för de test som måste göras eftersom dessa uppgifter inte är tänkta att ingå i finansieringen av självstyrelsen. Om personer själva ska bekosta testning och införskaffande av intyg i syfte att resa medför detta även att enbart personer som har råd, fullt vaccinerade personer eller personer som införskaffat intyg över genomgången covid-19 de senaste 6 månaderna framöver kan resa över gränserna. Barn i åldersgrupperna 14-15 år drabbas hårdast då dessa inte ens erbjuds vaccin enligt gällande vaccinationsordning i Finland eller i många andra länder. Att regleringen och begränsningarna av den personliga friheten och den fria rörligheten föreslås gälla ända fram tills 31.5.2022 kan ifrågasättas ur nödvändighetssynpunkt speciellt med tanke på att vaccineringsgraden hos befolkningen i Finland och i övriga Europa snabbt ökar.

Lantråd Veronica Thörnroos

Minister Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, info@lagtinget.ax
Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@om.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Statsrådets kansli, registratorskontoret@vnk.fi
Heidi Kaila, Statsrådets kansli, heidi.kaila@vnk.fi
Janina Groop-Bondestam, Justitieministeriet, janina.groop-bondestam@om.fi
Viveca Arrhenius, Social- och hälsovårdsministeriet, viveca.arrhenius@stm.fi
Anne Kumpula, Social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@stm.fi
Maija Neva, Social- och hälsovårdsministeriet, maija.neva@stm.fi
Liisa Katajamäki Social- och hälsovårdsministeriet, liisa.katajamaki@stm.fi
Ålands hälso- och sjukvård, info@ahs.ax
Ålands polismyndighet, registratur.aland@polisen.ax
Kim Westman, stationschef vid Ålands sjöbevakningsstation, kim.westman@raja.fi
Eva Enges, Mariehamns tull, eva.enges@tulli.fi